

ey kadınların en hanımı ey beyrut!

NİZAR KABBANİ

Cev.: Celalettin DİVLEKÇİ

(1)

Ey kadınların en hanımı ey Beyrut!
Yakutlarla süslü bileziklerini kimler sattı?
Sihirli yüzüğünü kimler gasp etti?
Sırma saçlarını kimler kesti?
Kimler boğazladı yeşil gözlerinde uyuyan se-
vinci?
Yüzünü bıçakla çizen kimdi?
Ya o harika dudaklarına kezzap atan?
Kim zehirledi denizi?
Gül rengi sahillere kim serpti kini?
İşte... Geldik... Özür diliyor ve itiraf ediyoruz:
Aşiret ruhuyla sana silah sıkan bizdik...
Ve "hürriyet" adlı kadını biz öldürdük.

(2)

Gözlerinde insanlığın hüznü özetlenmişken,
Biz neden bahsediyoruz Beyrut!
Yanmış göğsünde iç savaşın külleri dururken...
Ey yaz rüzgârcısı, ey Cûr gülü,
neden bahsediyoruz böyle?

Kim derdi ki sen böyle harapken kavuşacaktık...
Kim derdi ki çiçeğin binlerce köpek dişi olacaktı...

Kim derdi göz bir gün kirpikle savaşıacaktı...
Ne konuşuyoruz inci tanem...

Sümbülüm...

Kalemlerim...

Rüyalarım...

Şiir yapraklarım...

Bu sertlik neyin nesi böyle?

Sen ki bir huri kadar yumuşaktın.

Anlamıyorum!

Nasıl bir serçe, vahşi bir gece kedisine dönüşür!

Asla anlamıyorum;

Allah'ı nasıl unuttuğunu

Ve putperestlik çağına nasıl döndüğünü...

(3)

Mavi dalgaların altından kalk ey Aştar!

Bir gül kasidesi gibi kalk!

Ateşten bir kaside gibi kalk!

Ne senden önce, ne senden sonra, ne de senin gibisi var...

Sen ömürlerin özetisin.

Ey inci tarlası!

Ey aşk limanı!

Ey su tavusu!

Aşk için kalk!

Şairler için kalk!

Ekmek için kalk!

Fukara için kalk!

Aşk seni istiyor...

Rab seni istiyor, ey kraliçelerin en tatlısı...

İşte ödedin vergisini güzelliğinin.

Tıpkı bütün güzeller gibi.

Ödedin cizyesini bütün kelimelerin...

(4)

Kalk uykudan...

Ey sultan,

ey çiçek,

ey kalpte tutuşturulmuş kandil...

Dünyanın devamı için kalk...

Bizim varlığımızı devam ettirmemiz için kalk!

Sevginin devamı için kalk!

Kalk...

Denizin hediye ettiği en tatlı inci.

Şimdi anladık,

seher vakti serçe öldürmenin ne demek olduğunu.

Şimdi anladık...

Bir yaz göğüne mürekkep şişesi devirmenin anlamını.

Şimdi anladık ki;

biz Allah'a ve şiire karşıydık...

(5)

Ey kadınların en hanımı, ey Beyrut!

Ey ilk buluşma, ilk aşk...

Ey şiirler yazdığımız,

Kadife keselerde sakladığımız,

Şimdi itiraf ediyoruz;

Seni göçebe bedeviler gibi sevdik.

Tamamen göçebe bedeviler gibi yattık seninle...

Şimdi itiraf ediyoruz ki;

sen bizim metresimizdin.

Gece boyunca yatağına sığındığımız,

Sabahleyin göçebe bedeviler gibi terk ettiğimiz...

Şimdi itiraf ediyoruz ki, biz cahildik...

Ne yaptığımızı bilmiyorduk.

İtiraf ediyoruz;

evet, katiller arasında biz de vardık.

Ve başının Ravşe Kayalıklarına - bir kuş gibi düştüğünü gördük.

Şimdi -hükümün infazı anında- itiraf ediyoruz ki; yalancı şahitlik ettik...

(6)

Bir olan Allah'ın önünde itiraf ediyoruz ki;

Seni kıskanıyorduk.

Güzelliğin bize acı veriyordu.

Şimdi itiraf ediyoruz ki,

Sana karşı insafı davranmadık.

Senden özür dilemedik.

Ve seni anlamadık.

Ve sana gül yerine bıçak hediye ettik.

Adil olan Allah'ın önünde itiraf ediyoruz ki;

Seni arzuladık.

Seninle yattık.
Sana günahlarımızı yükledik.
Ey kadınların en hanımı
Sensiz dünya yetmiyor...
Şimdi anladık ki; köklerin tâ içimizde...
Şimdi, ellerimizin nasıl bir günah işlediğini
anladık.

[7]

Allah Cennet haritasında Lübnan'ı arıyor.
Deniz mavi defterinde Lübnan'ı arıyor.
Yeşil ay, sonunda döndü evlenmek için Lübnan la...
Avucunu ver bana, ey gecenin mücevheri.
Ülkelerin zambağı.
İtiraf ediyoruz; sadisttik, eli kanlıydık.
Ve şeytanın vekilleri idik.
Ey kadınların en hanımı, ey Beyrut!
Enkazın altından kalk!
Nisanda badem çiçekleri gibi...
Hüznünden kalk!
Başkaldırı hüznünlerin rahminden doğar...
Ormanlar hatırı için kalk!
Nehirler için...
Vadiler için...
İnsanlık hatırı için kalk!
Biz hata ettik ey Beyrut...
Af dilemek için geldik...

[8]

Seni hala seviyorum delidolu Beyrut!
Ey kan ve mücevher nehri...
Seni sevmeye devam ediyorum güzel kalpli.
Kaos Beyrut.
Açlığın kâfirlige,
Tokluğun, kâfirlige dönüştüğü Beyrut.
Seni hala seviyorum adil Beyrut!
Zalim Beyrut.
Vahşi Beyrut.
Katil ve şair Beyrut.
Seni hala seviyorum aşık Beyrut.
Bir baştan bir başa, şah damarları kesilmiş
Beyrut...
İnsanların hamakatına rağmen,

Seni hala seviyorum.

Neden yeniden ve hemen başlamıyoruz?

Nizar Kabbani kimdir?

Arap edebiyatının ünlü şairlerinden Nizar Kabbani... 21 mart 1923'te Şam'da doğdu. Yaşam serüvenine çocuk yaşlarda resim ve müzikle uğraşarak başladı. Şam'da hukuk öğrenimi gördükten sonra diplomat olarak ülkesini Asya ve Avrupa'da temsil etti. Siyasi yaşamının yoğunluğu devam ederken bile şiiri elden bırakmadı. On dokuz yaşında yayınlanan "Esmerim Anlattı Bana" adlı kitabıyla tanındı. Şam Üniversitesi'nde hukuk okurken yazdığı "Semra Bana Dedi Ki" adlı eserinde dilin sadeliği ve anlatımdaki akıcılıkla dikkatleri üzerine çekti.

Arap edebiyatında görülmemiş tarzda açık bir anlatım kullanan Kabbani'yi eleştirenlerin yanı sıra, onu ilgiyle takip edenlerin sayısı da gün geçtikçe arttı. Bir çok eleştirmen Nizar Kabbani'nin şiirlerini ikiye ayırmıştır: Aşk şiirleri ve dikta rejimlere silah olarak kullandığı siyasal şiirleri.

Ülkesini birçok Avrupa ve Asya başkentinde diplomat olarak temsil eden Kabbani, yönetimle olan uyumsuzluğu nedeniyle görevinden istifa etti. Kendisi bazı kaynaklara göre Adonis'le birlikte yaşayan en büyük Arap şairi olarak görülür. Bir aşk şairi olarak tanınan Kabbani, 1967 Arap-İsrail savaşından sonra Arap şiirinde çağ açıcı bir rol oynamıştır.

Eserlerini kızgınlığın, öfkenin ve isyanın diliyle yazdı. Arap ülkelerinin politik hassasiyetleri sebebiyle şiirlerinin yayınlanması sorun haline geldi. Eserlerinin yaşamını tehdit ettiğini ve baskıların gün geçtikçe arttığını gören Kabbani bazı eserlerinin basılmasına izin vermedi. "Zorbalığın var olduğu bir ortamda aşk ve özgürlük serpilip büyüyemez."

Ülkesinden uzak yaşamının acısını sürekli içinde taşıyan Kabbani ölümüne dek yurtdışında yaşadı. Çevirisini yapmış olduğumuz şiiri Lübnan iç savaşını konu edinir. Söz konusu şiiri bestelenmiş ve Mâcide er-Rûmi tarafından okunmuştur.

Nizar Kabbani 30 Nisan 1988'de Londra da yaşama veda etti. ■